

در نکوداشت ۲ دهه فعالیت‌های انجمن علوم سیاسی ایران

یک عطیه گرانبها برای نسل‌های بعد

تأسیس انجمن علوم سیاسی بدون شک یک نقطه عطف مهم در تاریخ علوم سیاسی ایران است. این انجمن در همین عمر کوتاه خود، نقش مهمی در کاهش رنج ناشی از یک تقیصه بزرگ ایفا کرده و آن ایجاد فرصت برای شکل‌گیری جامعه علمی در میان استادان و دانشجویان علوم سیاسی کشور بوده است همین صفحه

سرمقاله

آهن، کتاب و ترازو

بیشرفت سه مؤلفه اصلی دارد و زمانی که هر سه در کنار هم قرار گیرند می‌توان از کشوری قدرتمند سخن گفت. شریعتی الگوی پیشرفت جامعه ایران را ذیل سه سمبل در قرآن جست‌وجو می‌کند. آهن، کتاب و ترازو. آهن سمبل قدرت تکنیکی و نظامی است که جامعه‌شناسان از آن به‌عنوان علائیت ابزاری و قدرت کنترل و به‌خدمت‌درآوردن نیروی طبیعت یاد می‌کنند. کتاب مظهر و سمبل تفکر، علم و فرهنگ است و ترازو سمبل برابری و عدالت. شریعتی معتقد است وجود هر سه پایه برای ایجاد جامعه پیشرفته ضروری است و نبود هریک باعث ناقص‌ماندن تعالی جامعه‌می‌شود. چنان‌که تاریخ نشان می‌دهد تمدن‌ها و جوامع بشری هریک به علت نبود یک، دو پایه از این سه پایه، اساس حیات متعالی و انسانی‌شان فروریخته است. از نظر شریعتی هند آهن (قدرت نظامی) نداشته است و رم ترازو (عدالت) و جای دیگر نه کتاب نه ترازو و نه آهن. کشورهای امروزی را هم براساس همین سه پایه می‌توان دسته‌بندی کرد. پاکستان آهن را دارد اما کتاب و ترازو را ندارد. افغانستان (به جهت حاکمیت سیاسی ناکارآمد) هیچ‌کدام از سه مؤلفه را ندارد. می‌توان گفت جامعه قدرتمند جامعه‌ای است بر این سه پایه استوار. از نظر شریعتی، اگر کشوری هر سه مؤلفه را داشته باشد، جامعه‌ای است برخوردار و از هرچه گزند است به دور خواهد بود. در مقابل، غفلت از هریک از عناصر ذکر شده، جامعه را دچار مشکلات اساسی می‌کند. حوزه تمدنی ایران درحال‌حاضر از آهن برخوردار است و هیچ‌وقت نباید از آن غفلت کرد. پس از جنگ تحمیلی هشت‌ساله سعی کردیم در آهن پیشرفت کنیم، به این دلیل که آهن تضمینی برای عدم تهاجم سایر کشورهاست درحالی‌که کتاب و ترازو چنین ویژگی‌ای ندارند. هرچقدر کشوری در علم و عدالت پیشرفت کند، تضمینی برای اینکه مورد تهاجم سایر کشورها قرار نگیرد، نیست. کتاب علم و فرهنگ است اما علم فقط علوم اثباتی و تکنیکی نیست بلکه علوم انتقادی و علوم مبتنی بر فهم انسانی را هم شامل می‌شود. هارماس اندیشمند علوم اجتماعی سه نوع علم را مبتنی بر سه علاقه انسانی توضیح می‌دهد. علاقه به کنترل و سلطه که باعث شکل‌گیری عمومی مانند فنی و مهندسی می‌شود. علوم مبتنی بر فهم که ناشی از علاقای انسانی به فهم دیگران است مانند علوم هرنموتیکی و فرهنگی. دسته سوم علوم انتقادی هستند که ناشی از علاقه انسان به رهایی و آزادی است. جامعه ایران از ابتدا متکثر و متنوع بوده است. احترام به تکثرها و تنوعات اساس جامعه ایرانی است. فرهنگ در سایه احترام به تکثر و تنوعات ذیل قانون اساسی معنا و مفهوم می‌یابد. ترازو که همان عدالت و برابری است، بیش از دو مؤلفه اصلی نیاز امروز کشور است.
ادامه در صفحه ۸

یادداشت

به بهانه سالروز تولد او

کیارستمی همیشه و هنوز…

فیگور آقای کیارستمی و جنس شاعرانگی‌ای که داشتند همیشه برای ما در الهال‌ای از رازآلودی بوده و هست. او همیشه در قله‌ای است که دست‌یافتن به آن چندان آسان نیست. با وجود این هر فرد در معاشرت با او به شکل ناخودآگاه برای شروع به کارکردن تحریک می‌شد. آقای کیارستمی عقیده داشتند تنها راه فیلم‌سازدن از راه فیلم‌ساختن زیاد و تلاش در این راه است. او این احساس را در درونت بیبار می‌کرد تا کار کنسی و بتوانی به یک شکلی خودت را ثابت و ابراز کنی. کیارستمی هنگام خلق، بی‌نیاهت منقطع بود. مثل نقاشی که قلم‌مویی دست گرفته و دارد فکر می‌کند تا ش او کامرنگ‌تر بزند یا پرنگ‌تر. حتی رنگ را هم ممکن است عوض کند. او در تمام لحظه‌هایی که کار می‌کرد تردید داشت و این تردید بی‌نیاهت از انعطافش می‌آمد. فرقی نمی‌کند با فیلمی کوتاه از دوره اولیه‌اش طرف باشیم، یا فیلمی از دوره مشهور دهه ۹۰، یا یکی از فیلم‌های آخرش خارج از ایران. ما با یک رویکرد واحد مواجهیم. با یک کیارستمی با تمام لجاجت‌ها، بازیگوشی‌ها و قیام‌هایش و از جمله این قیام‌ها، «استفاده از ابزار سینما، علیه سینما»، جالب‌تریش کاری است که با صدا می‌کند

چهارشنبه ۱ تیر ۱۴۰۱ • ۲۲ ذی‌القعده ۱۴۴۳ • ۲۲ ژوئن ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۳۰۹ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

رهبر انقلاب اسلامی:

برنامه دشمن القای بن‌بست و کار نابلدی مسئولان است

بایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری: بیانات رهبر انقلاب اسلامی در دیدار دست‌اندرکاران کنگره ملی شهدای عشایر که ۲۲ خرداد ۱۴۰۱ برگزار شده بود، صبح دیروز در محل برگزاری این همایش در شهرکرد منتشر شد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این دیدار با اشاره به تعبیر امام بزرگوار از عشایر به‌عنوان ذخایر کشور…

صفحه ۳

در «شرق» امروز می‌خوانید: لزوم بازنگری در قانون مجازات قطع دست، نان دولت به سفره شهرداری نیامد، برادران لایلا اولین توقیفی رسمی دولت سیزدهم **و یادداشت‌هایی از محمدتقی فاضل‌میبیدی، امیر عربی، احمد فرهادی و ابراهیم ایوبی**

بررسی کارشناسی مستثناکردن شورا‌های عالی از صلاحیت رسیدگی دیوان عدالت و مغایرت آن با قانون اساسی

تفویض نظارت

مجلس با این کار اختیارات قانون‌گذاری خود را به دیگر نهادهای موازی تفویض می‌کند و این به شأن مجلس آسیب می‌زند

گزارش تیتربک را در صفحه ۳ بخوانید

از «ناتوی عربی» تا «ناتوی عربی-اسرائیلی» در گفت‌وگو با مهدی مطهرنیا

سناریوی ائتلاف شوم در حال شکل‌گیری است

گزارش تیتربک را در صفحه ۲ بخوانید

یادداشت‌روزنامه‌نگاران

این مردم آزرده از گرانی

مرد جوان پشت پیشخوان مغازه‌اش ایستاده بود و از افزایش قیمت همه چیز سخن می‌گفت؛ از قیمت تخم‌مرغ گرفته تا نرخ انواع رب، از قیمت شیر و لبنیات تا نرخ نوشابه و دوغ و… یک مشتری اعتراض‌کنان می‌گفت: این گرانی تا کی می‌خواهد ادامه پیدا کند؟

در یک فروشگاه بزرگ در سالن مواد پروتئینی، کمبود گوشت قرمز بسیار بارز بود و در کنار آن، بیخجال‌هایی که قبلاً مرغ را عرضه می‌کردند، خالی از بسته‌های مرغ بودند. در طرف میوه‌فروشی بازارچه محلی، همه میوه‌های تابستانی نشان از گرانی داشتند و مصرف‌کنندگان کم‌درآمد و متوسط‌درآمد، خیره به جعبه‌های میوه‌های تابستانی که قیمت گران آنها عطش خرید را در چشم‌های خریداران می‌شکست… از این گوشه به آن گوشه بازار خرید که می‌رفتی، زنجیرهای سنگین گرانی و تورم که ظاهراً نامرئی‌اند بر گردنت سنگینی می‌کرد.

یادت می‌آید که مسئله تورم افسارگسیخته و گرانی اجناس معضل یک‌ساله و دوساله ۱۰ساله و حتی ۲۰ساله نیست، معضلی است که از کابوس سیاه شبانهگام میلیون‌ها مصرف‌کننده به در آمده است و این روزها در روز روشن مصرف‌ندگان را به پای زنجیرهایش کشانده است. چقدر تکان‌دهنده است که بگوییم تقریباً از اواخر دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ و در روزنامه کیهان، ستاد مبارزه با گرانی و گران‌فروشی با حضور گزارشگران و خبرنگاران حوزه‌های اجتماعی و اقتصادی و سرورس گزارش‌تشکیل شده بود که به شکل ویژه و تخصصی به مسئله گرانی و افزایش بی‌رویه قیمت‌ها می‌پرداخت. اقتصاددانان و کارشناسان اقتصادی هرکدام مورد خطاب گزارشگران قرار می‌گرفتند و ده‌ها راهکار برای مقابله با تورم و گرانی ارائه می‌دادند. تورم فزاینده که تقریباً از اواسط دهه ۶۰ آغاز شده و اینک در نخستین دهه قرن چهاردهم هجری و شمسی به معضلی بسیار پیچیده تبدیل شده و در یک سال اخیر به‌اصطلاح این تورم سرر به آسمان ساییده است، معضل بسیار مهم جامعه ماست که گویی هیچ راهکاری ندارد. در همین روزها نقل‌قولی از فریدریش فون هایک، یکی از نظریه‌پردازان مکتب نئولیبرالیسم را می‌خواندم با این عنوان که «من فکر نمی‌کنم افراق باشد که بگوییم تاریخ پر از تورم‌هایی است که اغلب توسط دولت‌ها و دولت‌مدران برای تأمین منافع خودشان مهندسی شده‌اند». این گفته هایک است که جای بررسی و تعمق دارد. هایک که طرفدار خصوصی‌سازی و از سوی دیگر دولت حداقلی و تعدیل نیروهای انسانی در ساختار دولتی است، گناه تورم و گرانی را گردن دولت‌رفاهی جان مینماید کی‌زنی می‌اندازد که پس از جنگ جهانی دوم کشورهایی که با مسائل اقتصادی ناشی از جنگ روبه‌رو شده بودند، نظریه دولت‌رفاهی را برای سروس‌امان‌آدن به مسائل معیشتی و اقتصادی جامعه و مردم پذیرفتند. در دهه‌های ۵۰ و ۶۰ میلادی، دولت‌های رفاهی در کشورهای اروپایی تا حد زیادی توانستند با مشکلات اقتصادی ناشی از جنگ مقابله کنند…

ادامه در صفحه ۴

چراکارگران و بازنشستگان به حقوق خوداعتراض دارند؟

دست‌انداز دستمزد

اظهارات رئیس‌جمهور موجب رنجش جامعه پزشکی شد

حماسه‌آفرینان بحران فراموش شدند؟

دگردیسی‌های دست‌فروشی کتاب

از حاشیه‌های خیابان

پایان پروژه «کوکوسبزی»

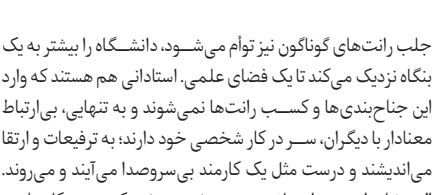
نوشتن از اتفاقات عجیب‌وغریبی که در فدراسیون وزنه‌برداری ایران رخ داده، شاید امری تکراری باشد؛ اما به‌تازگی تغییرات مهمی رخ داده که همچنان حواشی این فدراسیون را داغ نگه می‌دارد. موضوع مربوط به جدایی علی مرادی، رئیس این فدراسیون و معارفه سجاد انوشیروانی به‌عنوان سرپرست است. حضور علی مرادی در فدراسیون وزنه‌برداری به اندازه کافی پرحرف‌وحديث شده بود. از تیرماه ۹۸ تا آخرین روزهای خرداد ۱۴۰۱، وزنه‌برداری با حضور این رئیس که گویی حق ریاست را به نام خود زده بود، روزهای ناخوشی را سپری کرد؛ از اعتراض به انتخابات گرفته تا شایعه سفارش یکی، دو نماینده مجلس برای تداوم کار علی مرادی معنادار با دیگران، سرر در کار شخصی خود دارند؛ به ترفیعات و ارتقا درنهایت جنجال مهاجرت و پناهنده‌گی یکی، دو ورزشکار زن و ترک اردوی وزنه‌برداری توسط ورزشکاران مطرح این رشته ورزشی.

این گزارش را در صفحه ۹ بخوانید

یادداشت

در نکوداشت ۲ دهه فعالیت‌های انجمن علوم سیاسی ایران (۷)

یک عطیه گرانبها برای نسل‌های بعد

تأسیس انجمن علوم سیاسی بدون شک یک نقطه عطف مهم در تاریخ علوم سیاسی ایران است. این انجمن در همین عمر کوتاه خود، نقش مهمی در کاهش رنج ناشی از یک تقیصه بزرگ ایفا کرده و آن ایجاد فرصت برای شکل‌گیری جامعه علمی در میان استادان و دانشجویان علوم سیاسی کشور بوده است. علوم سیاسی مانند بسیاری از دیگر از شاخه‌های علوم انسانی، در غفلت از ضرورت اجتماع علمی شکل گرفت. درحالی‌که علوم به‌طورکلی و علوم انسانی و سیاسی به‌طور خاص، به شرط وجود ارتباطات علمی قادرند، بستر تولید، ترویج و آموزش و پژوهش علمی باشند. در فقدان اجتماع علمی، دانشگاه به یک نهاد بوروکراتیک تبدیل می‌شود و دانش به معنای درست کلمه در آن فهم و تولید و ترویج نخواهد شد. مقصود از اجتماع علمی، ارتباط خارج از چار‌چوب‌های اداری میان استادان با یکدیگر و میان استادان و دانشجویان است. وجود فرصت‌هایی که استادان و دانشجویان با یکدیگر سخن بگویند، به تبادل اطلاعات و تحلیل بپردازند، گفت‌گوه‌ای دامنه‌دار انتقادی اتفاق بیفتند و در نتیجه، وجود شبکه ارتباطات علمی، ص‌ف‌بندی‌های متمایز علمی شکل بگیرد. از همین سنخ ص‌ف‌بندی‌هاست که علم و منظرگشایی‌های علمی، عامل هویت‌جویی در فضای دانشگاه می‌شود و مرز میان هویت‌های گوناگون، نشاط، خلاقیت و چشم‌اندازهای تازه خلق می‌شود. متأسفانه در جامعه دانشگاهی ما، به جای ص‌ف‌بندی‌های علمی، سیاست‌است که ایفای نقش می‌کند. استادان در ص‌ف‌وف چپ و راست یا طرفداران این یا آن جناح سیاسی، روبه‌روی هم می‌ایستند. هنگامی که این‌ص‌ف‌بندی‌های مبتنی بر موضع‌گیری سیاسی، با خلاصه این می‌شود که هست.

ادامه در صفحه ۵

عکس: امیر جدیدی

امروز زادروز عباس کیارستمی، فیلم‌ساز مؤلف سینمای ایران و سازنده آثار درخشانی چون «نان و کوجه»، «رنگ تفریح»، «خانه دوست کجاست؟»، «مشق شب»، «زندگی و دیگر هیچ»، «زیر درختان زیتون» و «طعم گیلاس» است.

هنرمندی تأثیرگذار که علاوه بر ساخت آثاری که شهرت جهانی دارند، مجموعه‌هایی از عکس‌ها، اشعار و طراحی‌هایش نظر بسیاری از مخاطبان داخلی و خارجی آثارش را به خود جلب کرد. شش سال از درگذشت این هنرمند می‌گذرد و در زادروزش از زاویه نگاه عکاسانی که لحظات صحنه و پشت صحنه آثارش را ثبت کردند، به شیوه کار عباس کیارستمی نگاهی دوباره انداخته‌ایم. «زندگی و دیگر هیچ»، اثری که کیارستمی در جریان ژرژله رودبار مقابل دوربین برد، فیلمی که در جشنواره کن چهارونجم جایزه «نوعی نگاه» را به خود اختصاص داد، از جمله فیلم‌های مطرح این فیلم‌ساز است که تصاویر بیشتری از آن ثبت شده، و همه اینها موضوع محوری این گزارش است.

این پرونده را در صفحه ۶ بخوانید